

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzcyk

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi T. S.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Okręgowego w P. z dnia 22 listopada 2016 r., wydanym w sprawie z
powództwa T. S.

przeciwko U. M. i M.M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 26 stycznia 2018 r.,

zażalenia skarżącego T.S.

na postanowienie Sądu Okręgowego w P.

z dnia 22 sierpnia 2017 r.,

1. oddała zażalenie;

**2. zasądza od T.S. na rzecz M. M. kwotę 4050 zł (cztery tysiące
pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania
zażaleniowego;**

**3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego
w Poznaniu adwokatowi M. G. kwotę 1800 zł (jeden tysiąc
osiemset złotych) wraz z należnym podatkiem od towarów i usług
tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z
urzędu T. S. w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy w P. odrzucił skargę powoda T.S. o wznowienie postępowania w sprawie z jego powództwa przeciwko U. M. i M. M., wniesioną od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 22 listopada 2016 r., oddalającego apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w C. z dnia 16 października 2014 r.

Skarżący domagał się wznowienia postępowania powołując się na fakt, że Sąd Rejonowy w P., umarzając warunkowo postępowanie karne w wyroku z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K ../11, uznał, że M. M. w dniu 18 sierpnia 2011 r. wysłał drogą elektroniczną z adresu [...] na adres [...] pismo skierowane do G. C., w którym pomówił T.S. o to, że w 1997 r. T. S. został wyrzucony z pracy w policji, oraz o to, że na skutek agresywnego i wulgarnego zachowania T.S. będąca w ciąży U. B. poroniła, co mogło poniżyć T.S. w opinii publicznej, tj. o przestępstwo z art. 212 § 1 k.k. W ocenie skarżącego, skoro wytaczając powództwo w dniu 17 kwietnia 2012 r. domagał się zasądzenia od pozwanych kwoty 75 000 zł i jako podstawę faktyczną powoływał działania pozwanych mające na celu pomówienie go, to powołane powyżej okoliczności stwierdzone w wyroku z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K ../11, i sam ten wyrok stanowią podstawę wznowienia postępowania określoną w art. 403 § 2 k.p.c., gdyż mogły mieć wpływ na wynik sprawy zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca ../15. Ponadto skarżący wskazał na potrzebę przeprowadzenia dowodu z akt sprawy karnej zakończonej wyrokiem z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K ../11, i leżącego u podłoża tej sprawy „zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z dnia 5 września 2007 r.”, sporządzonego przez pozwanego M. M.

Sąd Okręgowy wskazał, że wyrok z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K ../11, który stał się prawomocny w zakresie relewanym dla powołanej podstawy skargi o wznowienie na skutek utrzymania go w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 21 czerwca 2017 r., sygn. akt IV Ka ../17, nie dotyczył okoliczności, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca ../15.

W sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15, ocenie podlegała kwestia, czy pozwani M. M. dopuścili się naruszenia dóbr osobistych powoda T.S. w piśmie procesowym z dnia 30 września 2008 r. złożonym w Sądzie Rejonowym w W. w sprawie o sygn. akt I C ../07. Treść tego pisma odnosiła się do działań powoda T.S. wobec świadka A. K., mających uniemożliwić składanie przez nią zeznań w sprawie o sygn. akt I C ../07. Natomiast wyrok z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K .../11, dotyczył innych okoliczności, tj. pomówienia przez M. M. powoda T.S. o to, że w 1997 r. T. S. został wyrzucony z pracy w policji, oraz o to, że na skutek agresywnego i wulgarnego zachowania T.S. będąca w ciąży U. B. poroniła, co mogło poniżyć T.S. w opinii publicznej. Przedmiot orzekania w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca ../15, był więc odmienny od tego, który stanowił przedmiot oceny prawnokarnej w wyroku z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K ../11. Dlatego wyrok z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K .../11, i stwierdzone w nim okoliczności nie mogą stanowić podstawy wznowienia postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15, określonej w art. 403 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy przyjął w związku z tym, że skarga o wznowienie złożona przez T.S. nie została oparta na ustawowej podstawie i jako taka podlega odrzuceniu (art. 410 § 1 k.p.c.).

Zażalenie na postanowienie z dnia 22 sierpnia 2017 r. wniósł T. S. Zarzucił naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. i wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia względnie o jego zmianę i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P.

Podniósł, że twierdzenie Sądu Okręgowego, iż wyrok z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K .../11, i stwierdzone w nim okoliczności nie dotyczą podstawy faktycznej sprawy zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15, jest nietrafne. Powód w pozwie z dnia 17 kwietnia 2012 r. wskazywał, że w licznych postępowaniach sądowych jest stale nękanym i znieważanym i że pozwani doprowadzili do jego fałszywego oskarżenia, a także rozpowszechnili nieprawdziwe informacje o nim, narażając go na utratę zaufania. Ponadto powód w późniejszym okresie wielokrotnie rozszerzał podstawy faktyczne powództwa. W

szczegółności w piśmie procesowym z dnia 22 stycznia 2016 r. wskazał, że pozwani fałszywie oskarżyli go, iż „zamordował nienarodzone dziecko, jest alkoholikiem ..., wyrzucono go z Policji, ponieważ pił i zadawał się z przestępcami”. Oddalając powództwo wyrokiem z dnia 16 października 2014 r., sygn. akt VI C .../13, Sąd Rejonowy w C. stwierdził, że „żadne z zawiadomień o rzekomych popełnionych przez pozwanych przestępstwach skierowane przez powoda nie zostało zakończone prawomocnym wyrokiem skazującym pozwanych, a większość z tych spraw z zawiadomienia T.S. została umorzona przez Prokuraturę bądź Prokurator odmawiał wszczęcia postępowania, z kolei prywatne akty oskarżenia kierowane przez powoda przeciwko pozwanym kończyły się uniewinnieniem pozwanych od stawianych im przez T.S. zarzutów”. Powód przesłuchany w dniu 16 maja 2016 r. ponownie rozszerzył podstawy faktyczne powództwa wskazując, że pozwani pomawiają go, iż zastrasza rodzinę A. K.

W ocenie T.S. powyższe oznacza, że wyrok z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K .../11, dotyczy zdarzeń, które były przedmiotem analizy i wyrokowania w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15. Ponadto przestępstwo, który dotyczy wyrok z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K .../11, zostało popełnione przez M. M. w sierpniu 2011 r., tj. przed wniesieniem przez T.S. powództwa w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wykryte okoliczności faktyczne, aby mogły stanowić podstawę wznowienia określoną w art. 403 § 2 k.p.c., muszą dotyczyć przedmiotu sporu, o którym sąd rozstrzygnął w prawomocnie zakończonym postępowaniu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1934 r., C III 814/34, Zb. Orz. 1935, nr 3, poz. 135, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1984 r., I CO 18/84, nie publ.). Warunek ten należy rozumieć w ten sposób, że okoliczności te muszą należeć do wycinka rzeczywistości, który był podstawą faktyczną prawomocnego wyroku. Gdy chodzi o wykryte środki dowodowe, to mogą one stanowić podstawę wznowienia określoną w art. 403 § 2 k.p.c., gdy dotyczą okoliczności faktycznych tworzących tak rozumianą podstawę faktyczną wyroku. W obu wypadkach

decydujące jest przy tym to, na jakiej podstawie faktycznej sąd wydał prawomocny wyrok, a nie to, jakie twierdzenia faktyczne były przytaczane przez strony postępowania, jeżeli nie stały się podstawą faktyczną wyroku. Tylko przy takich założeniach może być spełniony warunek, aby chodziło o okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy.

W sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15, Sąd Okręgowy rozstrzygnął jedynie o tym, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych T.S. przez pozwanych w piśmie procesowym z dnia 30 września 2008 r. złożonym w Sądzie Rejonowym w W. w sprawie o sygn. akt I C .../07, i dotyczącym działań powoda T.S. wobec świadka A. K., mających uniemożliwić składanie przez nią zeznań w sprawie o sygn. akt I C .../07. Przedmiotu rozstrzygnięcia nie stanowiło natomiast to, czy pozwani dopuścili się naruszenia dóbr osobistych T.S. przez to, że został on pomówiony o to, iż w 1997 r. został wyrzucony z pracy w policji, oraz o to, że na skutek jego agresywnego i wulgarnego zachowania będąca w ciąży U. B. poroniła. Nie ma znaczenia w tym kontekście to, że T. S. w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15, w postępowaniu apelacyjnym powoływał twierdzenia w tym zakresie, próbując w ten sposób następczo rozszerzyć podstawę faktyczną swojego powództwa. Wydając wyrok z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15, Sąd Okręgowy nie przyjął takiej rozszerzonej podstawy jako podstawy faktycznej swojego rozstrzygnięcia. Zachowanie T.S., polegające na wskazanym rozszerzeniu podstawy faktycznej jego powództwa, było zresztą postacią niedopuszczalnej w postępowaniu apelacyjnym zmiany powództwa (art. 383 k.p.c., por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2011 r., II CSK 402/10, OSNC-ZD 2012, nr A, poz. 16).

Skoro wyrok z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K .../11, dotyczył takich okoliczności faktycznych, które nie wchodziły w skład podstawy faktycznej wyroku z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15, to Sąd Okręgowy trafnie przyjął, iż skarga o wznowienie złożona przez T.S. nie była oparta na podstawie wznowienia określonej w art. 403 § 2 k.p.c. Powołane w niej okoliczności faktyczne stwierdzone w wyroku z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K .../11, nie mogłyby mieć wpływu na wynik sprawy zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15. Podobnie wyrok z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K .../11,

a także „zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z dnia 5 września 2007 r.”, sporządzone przez pozwanego M. M., rozpatrywane jako środki dowodowe, nie mogły mieć wpływu na wynik sprawy zakończonej wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca .../15. Co do wyroku z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt II K .../11, trzeba dodatkowo podnieść, że nie mógł on stanowić - jako środek dowodowy - podstawy wznowienia, skoro zapadł po wydaniu wyroku z dnia 22 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca ...4/15. Judykatura przyjmuje, że nie stanowi podstawy wznowienia w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. środek dowodowy, który powstał po prawomocnym zakończeniu postępowania (por. np. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969, nr 12, poz. 208, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2010 r., IV CZ 98/10, nie publ.).

Zarzut naruszenia art. 403 § 2 k.p.c. jest w związku z tym bezzasadny. Zażalenie T.S. podlega oddaleniu.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 406 oraz art. 98 § 1 i 3 oraz art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 406 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Zwrot kosztów postępowania zażaleniowego od T.S. Sąd Najwyższy zasądził tylko na rzecz pozwanego M. M., gdyż wnoszący odpowiedź na zażalenie pełnomocnik procesowy nie przedstawił pełnomocnictwa od pozwanej U. M. Zawarty zatem w odpowiedzi na zażalenie wniosek o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego został wniesiony tylko w imieniu pozwanego M. M.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata M. G. z urzędu T. S. w postępowaniu zażaleniowym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6) i § 16 ust. 2 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714 ze zm.).

jw